

Yhteisöllinen oppilashuolto Suolahden yhtenäiskoulussa

Opinto-ohjaaja Minna Heikkinen, SYK

Taustaa

Helsingin Sanomat: Nuorten kurjuus kasaantuu Äänekoskelle

20.11.2017 17:06 (muokattu 20.11.2017 17:14)

Maanantaina julkaistun Helsingin Sanomien tekemän syrjäytymisvertailun mukaan Äänekoski pitää Suomen kärkipäätä.

Taustaa

- ▶ **Vuoden 2016 ja 2017 tilastojen mukaan Äänekosken nuorista:**
 - 18-24-vuotiaista 7,7 prosenttia käytti depressiolääkkeitä
 - 27,8 prosenttia 18-24-vuotiaasta työvoimasta oli työttömänä
 - 10,2 prosenttia äänekoskelaisnuorista jäi koulutuksen ulkopuolelle
 - Toimeentulotukea sai 25,9 prosenttia nuorista
 - Rikoksista epäiltyjä tuhatta vastaavan ikäistä kohden oli 18-20-vuotiaista 189,5 ja 15-17 vuotiaista 110,2

Suolahden yhtenäiskoulu

- ▶ Suolahden yhtenäiskoulu on toinen Äänekosken kaupungin yläkouluista
- ▶ Oppilaita yläluokilla on 329 ja opettajia 35, joista erityisopettajia 4
- ▶ koulunkäynninohjaajia on 3

- ▶ Kouluterveyskyselyissä on useina vuosina ilmennyt, että koulumme oppilaiden mielestä opettajat eivät ole kiinnostuneita heidän asioistaan
- ▶ Uusin Mitä kuuluu? -kysely (1/2019) paljasti, että 7,6 prosenttia oppilaistamme on sitä mieltä, että koulun aikuiset eivät koskaan kuuntele oppilaita ja 26 prosentin mielestä kuuntelevat joskus
- ▶ Oppilaista 11 prosentin mielestä koulun aikuiset eivät ole koskaan ystävällisiä ja 21 prosentin mielestä joskus

Miten ongelmat näkyvät koulun arjessa?

- ▶ Koulun kiinnittymättömyys:

 - Ei tulla kouluun

 - Tullaan kouluun, mutta ei tulla tunneille vaan jäädään käytäville haahuilemaan ja aiheuttamaan häiriötilanteita

- ▶ Käyttäytymisen ongelmat, aggressiivisuus, tuntien häiritseminen
- ▶ Päihdemyönteisyys (lähinnä nuuska ja tupakka näkyvät tällä hetkellä)
- ▶ Motivaation puute, heikot oppimistulokset
- ▶ Näköalattomuus: Ei haluta hakea toiselle asteelle tai haetaan, mutta keskeytetään tai ei mennä ollenkaan

► Opettajien jaksaminen?

Usein opettajilla on tunne, että kukaan ei tee mitään ja mikään ei etene minnekään

- Toimia yhteisöllisyyden parantamiseksi on pikkuhiljaa alettu rakentamaan
- Oppilashuolto on ollut tässä avainasemassa
- Oppilashuolto lähtee ilmiöstä, johon yhteisöllisesti puututaan, esim. huono ryhmähenki, häiriköinti, tms.

Oppilaat pystyvät halutessaan yhteisöllisyyteen...

Kuva: Ilta-Sanomat

Sohvakapina Äänekoskella: Oppilaat kieltäytyivät opetuksesta ja valtasivat liikuntasalin – ”Demokratia voi toimia koulussakin”

Iso osa Äänekosken Suolahdessa sijaitsevan Telakkakadun yläkoulun oppilaista kieltäytyi opiskelemasta perjantaiamuna. Korpilakko johti oppilaskunnan hallituksen eroamiseen ja kiistan kohteena olleiden sohvien palauttamiseen koulun

Keinoja, joilla yhteisöllisyyttä ja osallisuutta on yritetty parantaa Suolahdessa

1. On pyritty luomaan positiivista yhteishenkeä ja pyrkimään pois negatiivisuudesta

Tukioppilaat ja Oppilaskunnan hallitus järjestävät mukavia tapahtumia

Pyritään huomaamaan **hyvät asiat** ja nostamaan esille onnistumisia; palkitaan oppilaita kuukauden teeman mukaan, erityisesti heitä, jotka eivät yleensä saa huomiota

Opettajien yhteistyö ja yhteisrintama: Kun huomataan joku epäkohta, siihen puututaan **yhdessä**; Tämä on toiminut yllättävän hyvin

Yhteiset pelisäännöt ovat keskusteluttaneet paljon -mutta ne helpottavat niin opettajan kuin oppilaankin arkea

Yhteisöohjaaja

2. Äänekosken kaupunki haki hankerahaa, jolla palkattiin molempiin yläkouluihin yhteisöohjaaja lukuvuodelle 2018-2019

Yhteisöohjaaja osallistuu koulun toimintaan ja retkiin, sekä erilaisten ryhmien vetämiseen, järjestää välituntitoimintaa ja osallistuu nivelvaihtetyöskentelyyn ja yhteisölliseen oppilashuoltoon

Järjestää Mitä kuuluu? -kyselyjä kaikille oppilaille

Yhteisöohjaaja työskentelee lisäksi nuorisotiloilla 2 päivää viikosta ja näkee nuorten vapaa-aikaa

Joustava perusopetus ja HEVI

► 3. Äänekosken kaupunki päätti perustaa JOPO-luokan Suolahden yhtenäiskouluun

Äänekoskella, noin 12 km päässä Suolahdesta on JOPO-luokka, mutta kynnys lähteä sinne on ollut monille suuri

Uusi Suolahden JOPO tulee toteutumaan syksyllä 2019, haku luokalle on keväällä 2019

Äänekoskelle perustettiin HEVI kevääksi

Hevi on tukimalli koulua käymättömille ja siinä tulee työskentelee erityisopettaja ja kasvatusohjaaja -työpari. Oppilaat ovat vuosiluokkiin sitomattomia ja opiskelevat omassa tahdissaan jaksamisensa mukaan.

Myös erityisopetuksen resursseja on lisätty 20 tuntia keväälle 2019

Esimerkki ilmiöpohjaisesta/yhteisöllisestä oppilashuollosta

► 4. Suolahden yhtenäiskoulussa toteutetaan ilmiöpohjaista oppilashuoltoa

Esimerkki:

Oppilaalla X on henkilökohtaisia ongelmia, jotka näkyvät mm. häiriökäyttäytymisenä tunneilla. Jotkut hänen kaverinsa, jotka ovat samalla luokalla, ovat lähteneet tähän mukaan. Tilanteesta kärsii koko luokka, jossa ei ole enää työrauhaa ja ryhmähenki on huono.

Yksilötaso: moniammatillinen työryhmä, joka työskentelee oppilaan kanssa

Kaveritaso: kuraattori, psykologi ja yhteisöohjaaja työskentelevät kaveriporukan kanssa

Luokkataso: Työskennellään negatiivisen paineen purkamiseksi ja paremman ryhmähengen luomiseksi (kuraattori, psykologi, yhteisöohjaaja)

Yksilön tukeminen yhteisöllisesti parantaa kiinnittymistä kouluuyhteisöön

Ryhmät

- ▶ **5. Suolahden yhtenäiskoulussa toimii ryhmiä, joiden tarkoitus on auttaa esimerkiksi motivaatiopulmissa tai jaksamisessa**
- ▶ Tsemppiryhmä 8.- ja 9.luokkalaisille pojille, vetäjinä kuraattori, psykologi ja yhteisöohjaaja
- ▶ Hyvinvointiryhmä 8.- ja 9.luokkalaisille tytöille, vetäjinä kuraattori, koulupsykologi, yhteisöohjaaja sekä nuorisopsykiatrisen sairaanhoitaja

- ▶ Ryhmät muodostetaan tarpeen mukaan vuosittain

Opinto-ohjaus

- ▶ **6. On tärkeää, että resurssit on kohdennettu oikein ja opinto-ohjaajalle jää riittävästi aikaa kohdata ja kuunnella oppilaita**

Suolahdessa on 1,5 opinto-ohjaajaa/ 329 oppilasta

Opinto-ohjaaja ei istu oppilaspalavereissa, ellei se ole jatko-opintojen vuoksi tärkeää

Suuri osa opinto-ohjaajan työstä kuluu oppilaiden yksilöhaastatteluihin ja kohtaamiseen

Jokaisella on oikeus tulla kuulluksi

Ohjauksella pyritään tukemaan oppilaan omaa toimijuutta -Tietoa annetaan, mutta ei valmiita vastauksia

Oman tien ja päämäärien löytäminen -myös motivaatio opiskelua kohtaan kasvaa

Tavoitteiden asettaminen

Onnistumisten korostaminen

Nivelvaiheen ongelmat

- ▶ Kaikesta huolimatta toisen asteen koulutuksen ulkopuolelle jääminen on ollut ongelma Äänekoskella
- ▶ Kaikki 9.luokkalaiset hakevat yhteishaussa toiselle asteelle tai VALMAlle, mutta aivan kaikki eivät aloita missään koulussa tai keskeyttävät toisen asteen koulutuksen
- ▶ Kesälläkin on apua saatavilla, jos sitä tarvitaan (oma opo, etsivä nuorisotyö)
- ▶ Nivelvaiheen yhteistyö?

Jälkiohjausvelvollisuus: Opinto-ohjaaja osallistuu niveltietopalaveriin elokuussa ja varmistaa, että kaikki ovat saaneet paikan jostakin

Pitäisikö nivelyä aloittaa aikaisemmin? Keväällä jo hyvissä ajoin? Voiko niveltietoa siirtää, jos ei olla varmoja, mihin oppilaitokseen oppilas lopulta päättyy?

Miten nivelvaihetta voisi kehittää?